

En onödig krysskampanj?

I höstas redovisade Mats Sjölin, v-ordförande i Trelleborg, i VB en preliminär analys av partiets resultat i riksdagskretsens skåne län södra, som bland annat Lund och Trelleborg tillhör. Mats har nu utvidgat analysen med särskilt fokus på personrösterna, och vi återger här sammanfattningen. Studien är med sina tabeller tyvärr för lång för att rymmas i VB men kan erhållas efter e-kontakt med författaren på msjolin@skola.trelleborg.se

Rubrikens fråga kan egentligen aldrig besvaras. Det går inte att särskilja vad i valresultatet som beror på hur riksdagslistan blev och vad som beror på den valkampanj som följde på detta. Hur hade resultatet blivit om Karin Svensson Smith stått överst? Hur hade valresultatet blivit om det inte förekommit en krysskampanj? Det bör också framhållas att det också uppstod en krysskampanj för Philip Maughan där distriktets resurser sattes in.

Personval ger fler röster

En del samband går att få fram. Det finns ett klart samband mellan ett bra valresultat och en hög andel personröster, liksom det finns ett samband mellan ökat personröstande och ett förhållandevis bra valresultat. Det går vidare att konstatera att Philip Maughan nådde ett dåligt resultat. Förstanamnen på vänsterpartiets samtliga riksdagslistor fick 3,81–23,61 procent personröst. Philips resultat 4,50 är det femte sämsta. Andranamnen på listorna fick från 1,17 upp till Karins 18,65 procent.

Krysskampanjen borde inte leda till färre kryss, snarare tvärtom. Båda "sidorna" agerade ju aktivt för att få folk att personrösta. Kampanjerna har nog i huvudsak inneburit en mobilisering när det gäller personröstande, inte en överflyttning av kryss mellan kandidaterna. I de fem valkretsar förutom Skåne län södra där andranamnet fick över 5 procent personröster hade förstanamnen 8,75 procent (ovägt genomsnitt) – motsvarande siffra för samtliga valdistrikt är 8,81. Utelämnas de två Stockholmsvalkretsar där Gudrun Schyman toppade (och som av det skälet avviker kraftigt) blir det ovägsda genomsnittet för förstanamnet 7,78 procent.

Hemmakandidater gynnas

Det finns också ett klart bostads-samband: väljaren föredrar politiker från den egna orten. Som en jämförelse kan man se på regionfullmäktigelistan i Mellersta Skåne. Mikael Persson från Lands-

krona som förstanamn samlade 4,4 procent personröster medan Saima Jönsson från Lund fick 10,0 procent från sin andraplats, utan en personvalskampanj. I riksdagsvalet i Skåne län södra erhöll vänsterpartiet 53 procent av sina röster och 67 procent av personrösterna i Lund. I motsvarande val fyra år tidigare stod Lund för 44 procent av rösterna. I det ovannämnda regionvalet fick vänsterpartiet 61 procent av de totala rösterna och 64 procent av personrösterna i Lund.

Eftersom Lund dominerar i såväl riksdags- som regionvalkretsens har kandidater från Lund ett försprång när det gäller personröster. Med en liten egen bas har naturligtvis en kandidat från en liten ort en klar nackdel. Detta kompenseras givetvis om det finns gott om kandidater från den stora orten, kandidater som "stjäl" kryss från varandra. På riksdagslistan fanns tio kandidater från Lund men bara tre på listans övre del (varav en aktivt stödde krysskampanjen för Karin), konkurrensen om Lundakryssen var därför begränsad redan av listans konstruktion. Resultatet av personrösterna visar också att sju Lundanamn ligger på övre halvan när det gäller antal personröster (härav åtminstone två som aktivt stödde krysskampanjen för Karin).

Det lilla fåtal extra kryss som hade behövts för Karin Svensson Smith jämfört med valresultatet 1998 hade säkerligen kommit utan en kampanj. 1998 hade Karin 7,23 procent kryss, detta utan att kryssen behövdes för att säkerställa en riksdagsplats och med en betydligt mindre del av v-rösterna i riksdagskretsens härstammande från Lund. 2002 skulle säkerligen även utan kampanj spontankryss ha gett ett resultat över erforderliga 8 procent. Det som talar för detta är att Lund dominerar valkretsens men också givetvis att Karin efter fyra år i riksdagen var mer känd än i valet 1998. Dessutom, och kanske viktigast, blev väljarnas utslag som massivt att det är svårt att tänka sig att denbart berodde på krysskampanjen.

Stora marginaler

Vänsterpartiets riksdagsplats i Skåne län södra erhöles i form av ett utjämningsmandat. Partiet fick i valet trettio mandat, därav sju utjämningsmandat. Skåne län södra fick det andra utjämningsmandatet med 8 876 röster. Det sista utjämningsmandatet erhöles i Skåne län västra med 8 295 röster, närmast efter följde Västra Götaland södra med 8 188 röster. Det sista v-mandatet erhöles som nummer 341 av riksdagens 349 platser. Det sista mandatet gick till socialdemokraterna medan folkpartiet stod närmast i tur för att få ett mandat till. V hade behövt ytterligare 4 370 röster för att få ännu ett mandat och klarade mandat nummer 30 med 10 359 rösters marginal. Marginalerna var alltså av den storleksordningen att valutgången i Skåne län inte påverkade antalet mandat för vänsterpartiet. Marginalen i valkretsens var också så stor, 2 688 röster, att utjämningsmandatet var helt säkert.

Slutsatsen är alltså att krysskampanjen med allra största sannolikhet har förbättrat valresultatet. Däremot har den inte påverkat antalet mandat eller var utjämningsmandaten blivit fördelade. Krysskampanjen har sannolikt inte heller förändrat personfrågan. Karin Svensson Smith hade säkerligen blivit vald utan kampanj.

Mats Sjölin

Veckobladet

Häromveckan kunde vi läsa på Sydsvenskans kultursida att VB var ljuspunkten i Lunds lokala pressmörker, även om skribenten med beklagande konstaterade att vi inte riktigt kunde kompensera bristen på lokal dagstidning.

Samma dag fick vi brev från VU i vänsterpartiets distriktsstyrelse, ett svar på vår önskan att få skicka provnummer till skånska v-medlemmar utanför Lund som kunde vara intresserade. I brevet står bl.a.: "VU anser det viktigt att stödja tidningsprojekt som än med olika politisk inriktning kan bli viktiga tillgångar för den breda vänstern, såsom Flamman och EfterArbetet som nyligen båda fått hjälp av distriktet i sin marknadsföring. Vad gäller Veckobladet anser emellertid VU att med den inriktning och uppläggning tidningen haft det senaste året är den för närvarande inte någon positiv tillgång för vänstern."

Dock var VB med på distriktets årskonferens i Skurup. Provnunren hade god åtgång bland ombuden och VB fick nya prenumranter som hälsas välkomna.

Aftonbön i Bagdad

Gud som haver barnen kär, skydda mig mot Bush och Blair. Vart jag mig i världen vänder, bombar dom i alla länder. Lyckan kommer, lyckan går. Jag vill inte dö i vår.

Gunnar Stensson

Manifestation mot kriget

Nätverket mot krig arrangerar Irakmanifestation lördag 15 mars kl. 13 på Stortorget i Lund. Vi påminner om den beredskap som

gäller: bryter kriget ut samlas vi samma eftermiddag kl. 18 på Stortorget. Följande lördag blir det i så fall STOR demonstration.

Det våras för Lenin

Att de idéer som styr en organisations *sätt* att verka, att lägga upp sitt inre arbete, också i stor utsträckning bestämmer en rad andra förhållningssätt kanske vi i dagens Sverige inte så ofta har anledning att reflektera över. I parlamentariska demokratier med en lång demokratisk arbetarrörelsetradition som i Sverige har vi nog alltför lätt att ta för givet att t.ex. ett demokratiskt partis organisationsform också ska vara demokratisk. Eller att organisationen som ideologisk utgångspunkt i varje fall *strävar* efter att vara demokratisk. När det gäller ett politiskt parti kan väljarna, utifrån de principer som styr partiets sätt att organisera sina medlemmar på, få svar på en rad frågor om hur partiet ser på sig självt och sin uppgift, hur det ser på samarbete med andra organisationer, och inte minst på vilket sätt det betraktar sina väljare. Organisationsformen säger alltså en hel del om organisationens människosyn. Man kan väl också påstå att *formen* i stor utsträckning styr det politiska *innehållet*, samtidigt som innehållet också styr *formen*.

Den leninska centralismen

De kommunistiska partierna har sedan 1920 haft en annan princip än den demokratiska som fundament: centralismen. Visserligen kom Lenin, som var pappa till denna princip, på den ljusa idén att kalla sin speciella form av centralism för "demokratisk", men det får betraktas mera som en kosmetisk åtgärd. Bärande principer för den "demokratiska" centralism är bland annat:

1. att sträng partidisciplin iakttas och att minoriteten underordnar sig majoriteten
2. att de högre organens beslut är ovillkorligt bindande för de lägre.

Detta enligt "Marxismen-leninismens grunder. Studiehandbok", Redaktör: O. Kuusinen (utgiven i Moskva u.å). Med centralismen följde också att det för medlemskap inte var tillräckligt att stödja partiets program och politik. Medlemmen var förpliktad att "ovillkorligen" delta i partiets arbete. Vidare medförde centralismen speciella inträdesvillkor t.ex. i form rekommendation av två "betrodda" partimedlemmar. Som en logisk konsekvens av centralismen infördes också fraktionsförbud i de kommunistiska partiernas stadgar. Inga avvikande åsikter var tillåtna sedan de högre partiorganen sagt sitt.

Elitparti

Den centralistiska principen motiverades med att partiet var "proletariatets mest medvetna del", att partiet var den proletära härens förtrupp i den avgörande drabbningen, dvs den våldsamma revolutionen på klasskampens slagfält. Ett parti av denna typ var till för en självutnämnd elit. Så skapades ett kaderparti som aldrig hade som

syfte att organisera den stora massan. Enligt detta leninistiska synsätt begrep massorna inte sitt eget bästa. De behövde vägledning av partiet. Denna självutnämnda elit hade skådat ljuset. Det hade uttytt utvecklingens riktning och syfte. Partiet marscherade framåt med historiens vind i ryggen. Ett parti av denna typ blev inte ett verktyg för folket/arbetarklassen. Tvärtom: folket/arbetarklassen sågs som ett redskap för partiet. De kommunistiska partierna organiserades alltså enligt samma principer som en armé, och med ungefär samma utrymme för demokrati som i en armé. Centralkommittén var generalstaben och kommitténs ordförande överbefälhavare.

Partielitens diktatur

Nu vållade ju detta sätt att verka inga större problem (för andra än partimedlemmarna) så länge partiet var i opposition. Värre blev det när de kommunistiska partierna, som i vissa fall i central- och Östeuropa, innehade statsmakten. Hela samhället organiserades enligt Lenins centralistiska princip. Från partidogmen avvikande åsikter tolererades inte. Centralism och fraktionsförbud utsträcktes till att gälla hela samhället. Det var ingen "proletariatets diktatur" som häskade. Inte ens partiets, utan partielitens. Ifrågasättande av partiets ofelbarhet bekämpades och bestraffades som bekant skoningslöst. Här ser man med all önskvärd tydlighet sambandet mellan hur ett parti är uppbyggt och hur partiet – när tillfälle ges – formar samhället till sitt beläte. En av flera vägar till Gulag börjar i den "demokratiska" centralismen.

Massparti kontra sekt

År 1967 övergav dåvarande Sveriges Kommunistiska Parti formellt centralismen samtidigt som det bytte namn till vänsterpartiet kommunisterna. Den knaggliga vägen mot ett brett, öppet, massbaserat och demokratiskt vänsterparti hade beträffs.

Att vänsterpartiet lämnade centralismens idéer bakom sig var nödvändigt, när partiet ville växa och öka sitt inflytande i svensk politik. Ett parti, som i likhet med vänsterpartiet, anser att den parlamentariska demokratin är "det bästa sättet att fatta övergripande beslut och sammanjämka olika sår- intressen till lösningar på gemensamma problem" (citerat från partiprogrammet) kan rimligtvis inte ha en auktoritär och centralistisk struktur. För då kan vi inte heller på ett trovärdigt sätt göra gällande att vi vill organisera samhället på ett demokratiskt sätt. Idag är det enbart extrema "vänster"sektorer som bekänner sig till den "demokratiska" centralismen.

Leninistiska vintergäck?

Eller är det inte så? I *Motviljan*, Ung Vänsters i Skåne tidning, slår nu Stina Lindberg och Leo Muli-

nari fast att ungdomsförbundet, under uttalad åkallan av "teoretikern" Lenin, tillämpar den "demokratiska" centralismen som grundläggande organisationsprincip. (De tillägger att förbundet "anpassat" formen till dagens "verklighet", men nämner inte på vilket sätt.) Naturligtvis kan Ung Vänster hävda att det är förbundets ensak vilken organisationsform det föredrar. Och det kan man ju i och för sig hålla med om.

Men för vänsterpartiets del finner sig en del besvärliga frågor. Kan vänsterpartiet med bibehållen trovärdighet ha ett ungdomsförbund vars verksamhet vilar på ett centralistiskt och elitistiskt organisationstänkande? Hur kan de dubbelorganiserade medlemmarna i Ung Vänster å ena sidan hylla den

"demokratiska" centralismen i förbundet och å andra sidan som vänsterpartimedlemmar arbeta efter en från leninismen helt väsensskild organisationsform? Hur ska vänsterpartiet hantera denna tvetydighet? Och hur ska väljarna tolka den?

Inom v i Lund har vi på senare tid upplevt ett antal uppvisningar i auktoritär maktutövning. Medlemmar har förklarats icke-önskvärda i valarbetet, medlemmar med "felaktiga" åsikter har stängts ute från praktiskt taget allt inflytande i partiorganisationens valda instanser. Valet av ny ordförande var en demonstration av grovt väljarförakt, och verksamhetsplanens dunkla antydningar att organisationen måste vara noga med att rätt sorts medlemmar värvas andas både centralism och elitism. Är manne dessa händelser inte bara utslag av tillfällig politisk oklokskap? Kanske är det snarare en bukett av leninistiska vintergäck? Våras det för Lenin i vänsterpartiet?

Ulf Nymark

8 mars – och kvinnokamp i postkolonialt Sverige

Till ett seminarium på Vetenskapsrådet för något halvår sedan hade jag anledning att läsa en text om kön, klass och etnicitet i det postkoloniala Sverige, författad av Paulina dos Reyes, Irene Molina och Diana Mulinari. Det var en text som förvånade mig av många anledningar. Jag blev inte förvånad över att Sverige kallas postkolonialt. Det har jag inget emot. Sverige ingår i den globaliserade postkoloniala världen. Med användningen av begreppet markerar man, att det man ser som viktiga samtida processer i världen är de gamla imperiernas söndervittring och konsolideringen av det amerikanska såsom det dominerande överallt, såväl politiskt som ideologiskt, bl.a. via medierna. Som forskare markerar man också att man ansluter sig till den postkoloniala teoribildningen, och det kan jag tycka vara mer problematiskt för egen del.

Men det var inte det jag tänkte ta upp här i Veckobladet. Här tänkte jag ta upp en fråga av politisk betydelse, som det inte fanns tid för att diskutera på seminariet, nämligen författarnas syn på kvinnokamp i Sverige. Författarna ställer frågan: "Vad innebär det att förklara uppnådda jämställdhetsmål i Sverige med kvinnorörelsens agerande i det förflutna?" Och författarna svarar överraskande att man bör inte göra någon koppling mellan kamp och resultat, mellan svensk kvinnorörelse och svenskt samhälle. Denna totala ahistoriska och apolitiska ståndpunkt motiveras med att det skulle innebära, att man förnekar kvinnokamp utanför Sverige och att den svenska kvinnokampens har ett universella arv. Dessutom påstås det innebära att

man bara ser en nationell svensk kultur. Vi som hävdar ett samband mellan det förflutna och nutiden och tror att kvinnorörelsen har påverkat politiken påstås enligt författarna samtidigt hävda, att man inte kan jobba för jämställdhet *nu*, och att vi inte tycker att alla är berättigade att delta. Vi påstås skapa en nationalistisk diskurs, som utesluter "den andra", glorifierar den nationella identiteten, och legitimerar nationalstatens fängelse. Detta får författarna fram genom att hänvisa till tystnader och undertexter i linje med postkoloniala teoribildningens textanalytiska metoder. För att vara vetenskapligt trovärdig och göra en läsare övertygad om sin tolkning skulle det behövas betydligt mer dokumentation från analysprocessen. I artikeln får läsaren inte ens veta vilka texter som analyserats. Men det var inte vetenskapligheten utan artikelns politiska budskap som legat och gnagt. Diana Mulinari har ju en framträdande roll i vänsterpartiet i Lund. Menar hon verkligen att den svenska kvinnorörelsen inte har påverkat politik och samhälle i Sverige? Menar hon då att det är helt bortkastat att försätta att arbeta inom kvinnorörelsen eller med kvinnofrågor överhuvudtaget?

Frågan aktualiserades för mig på 8 mars som jag firade på stadsmuseet i Göteborg där den turnerande utställningen om Kvinno- kamp kompletterats med en lokal utställning sammanställd av Kvinnofolkhögskolan. Det var lyckat arrangemang. Mängder med kvinnor och några män i alla åldrar strömmade in i föreläsningssalen för att höra om kvinnokamp i går, idag och i morgon. Arrangörerna var tvungna att be alla som trängdes

Världarnas krig – slutronden

Sista avsnittet av Erik Kågströms artikelserie "USA-imperialismens uppgång, nedgång och fall" med reflektioner efter läsningen av Samuel Huntingtons *The Clash of Civilizations*

Det religiösa uppsving som tycks ha skett i praktiskt taget hela världen efter det kalla krigets slut berörde givetvis också islam. Det har tagit sig uttryck i byggande av nya moskéer, inrättandet av koranskolor och ökat iakttagande av religiösa sedvänjor som deltagande i böner och bärande av huvuddok. De fundamentalistiska inslagen, som bara gäller en minoritet, är bara en sida av detta uppsving. En starkt ökad medvetenhet om den egna kulturens värden är vida spridd bland de muslimska folken. Och parallellt därmed ett avståndstagande från "dekadansen och gudlösheten" i väst. Huntington ansåg att Kuwait var den enda muslimska stat som 1995 var mera pro-väst än den varit 10 år tidigare. Men en opinionsundersökning i Kuwait i mars 2002 visade att över 40% av befolkningen då var fiendtligt inställd till Washingtons politik. Inför Gulfkriget ställde flera muslimska regeringar upp på västs sida vid återerövringen av Kuwait men folket i dessa länder visade ingen entusiasm över detta. Och när sedan bombningarna fortsatte år efter år ökade efterhand de antiavästliga och antiamerikanska stämningarna.

Det finns alltså en grund för motkrafter mot USA-imperialismen i muslimska länder även utanför den fundamentalistiska minoritet som propagerar för och använder terrormetoder. Den dag USA inte kan ge militärt och ekonomiskt stöd till marionettregimerna i mellanöstern kommer dessa att störas – om inte förr. Man får heller inte bortse från att befolkningarna i de muslimska länderna växer snabbt. I dag utgör

de omkring 20% av världens befolkning och om något decennium kommer det sannolikt finnas fler muslimer än kristna i världen.

Grupptänkande?

Ett av hoten mot USA-imperiet består i Vita Huset i Washington. De bevis och argument som Bushadministrationen framlägger för att motivera kriget mot Irak förefaller ofta bristfälligt grundade och har i vissa fall uppenbarligen varit fabricerade. Med en ibland förbryllande envishet avfärdar man alla tecken på ökad samarbetsvilja från Iraks sida och förslag till alternativa lösningar. Men det kan finnas en förklaring till detta. Bushjuntan kan ha drabbats av *groupthink*.

Den amerikanske experimentpsykologen Irving Janis arbetade på 50-talet i en forskningsgrupp vid Yale universitetet i USA med ett projekt som syftade till att finna metoder för att öka stridsviljan hos amerikanska soldater. Efter det misslyckade invasionsförsöket av USA-stödda exilkubaner i Grisbukten på Kuba 1961 började han undersöka vilka omständigheter som lett till att detta och andra mer eller mindre grandiosa projekt slutat med totalt fiasko. Hans iakttagelser ledde till att han skapade begreppet "groupthink".

Attacker mot Grisbukten planerades i president Kennedys inre cirkel och det har visat sig att man då gjorde ett stort antal felaktiga bedömningar. Man var förvissad om att omvärlden aldrig skulle få reda på att det var USA som stod bakom. Man trodde att Kubas flygvapen var ineffektivt. Man trodde att de 1 400 exilkubanerna

hade hög stridsmoral och att Castros armé var svag och dåligt motiverad. Man förväntade sig att invasionen skulle leda till sabotage och väpnat uppror bakom frontlinjen av den inhemska kubanska motståndsrörelsen. Om planen ändå inte skulle lyckas trodde man sig ha en säker reträttplats i Escambraybergen där den Castrofientliga gerillan höll till. Alla dessa antaganden visade sig vara fullständigt felaktiga. Presidentgruppen hade valt att bortse från information man hade fått som klart talade emot gruppens beslut och i många fall hade man inte brytt sig om att undersöka om den bild man hade av situationen stämde med verkligheten. Striderna slutade efter tre dagar och Castros armé hade då tillfångatagit de 1 200 exilkubaner som överlevt

Grisbukten!

Med begreppet groupthink vill Janis förklara varför en grupp intelligenta och högkvalificerade personer kan bortse från tillgängliga fakta och fatta huvudlösa beslut vilket uppenbarligen var fallet när det gällde Grisbukten. En grupp som är i riskzonen för en sådan utveckling är ofta homogen med ett starkt tryck mot enighet som stärks av självutnämnda åsiktsvakter och självcensur. Har någon i gruppen avvikande åsikter övertalas han/hon eller utesluts. Ofta innebär det hög prestige att tillhöra gruppen. Yttre hot av något slag föreligger inte sällan men om hoten är verkliga eller inte spelar ingen roll. Det viktiga är hur gruppen uppfattar situationen. Efterhand uppstår en föreställning om egen osårbarhet och förträfflighet. Den egna moralen anses överlägsen och odiskutabel. Omvärlden tecknas i svart och vitt. Gruppen representerar det goda, motståndarna det onda som måste bekämpas till varje pris. De moraliska och etiska konsekvenserna av gruppens beslut blir ovidkommande. Informationsflödet till gruppen blir alltmer selektivt. Bara sådant som stöder gruppens planer beaktas. Man bortser från varningssignaler

av olika slag. När gruppen är samlad känner den sig oöverberrörlig. Den process som leder fram till groupthink sker på ett omedvetet plan och deltagarna upplever inte de egna föreställningarna som illusioner eller fantasier utan som påtaglig verklighet. Gruppen överväger inte alternativa handlingsvägar ens om förhållanden och förutsättningar radikalt ändras. Osårbarheten gör katastrofplaner onödiga. Beslut som fattas under inflytande av groupthink baseras sålunda inte på rationella bedömningar utan snarare på gemensamma föreställningar. Det kan givetvis få ödesdigra följder.

Lyndon och Hans Holmér

Förutom vid Grisbuktenfiaskot har man antagit att groupthink gjort sig gällande t ex under Vietnamkriget – president Johnsons torsdagsluncher – och i samband med Watergateskandalen. Som exempel i Sverige anför Hans Holmér's Palmegrupp med dess monomana fokusering på kurder, och de nio kommunala politikerna och tjänstemännen i Motala som uppenbarligen hade förlorat kontakten med den verklighet de levde i.

Om groupthink-begreppet är tillämpligt på Bushjuntan kan man tänka sig att det som enar gruppen är en irrationell fruktan för "onda makter" och en evangelisk uppgift att bekämpa dessa, snarare än mera rationella motiv som kontroll över oljereserverna. Tony Blair's starka anknytning till Bushjuntan kan förklaras av hans deltagande i en transatlantisk "herrklubb" som kallar sig "The British-American Project for the Successor Generation". BAP:s målsättning tycks bli att vara att skapa en bättre och friare värld med hjälp av förebyggande krig (Gunnar Pettersson i DN Kultur 030302). Artikel-författaren framhåller att Tony Blair liksom George W. Bush är "djupt kristen" och att han "alltid varit en suverän risktagare". Det är uppenbart att Bush och Blair en längre tid varit i riskzonen för att drabbas av groupthink-syndromet.

Erik Kågström

i gångarna att gå ut igen. Brandmyndigheterna, ni vet. Trist, särskilt för de som fick gå ut. Såväl i föredragen av Eva Gernsö som Nina Björk som i paneldebatten gjorde mer för att markera kontinuitet i kampen än skillnader mellan generationer. Kommentarer från golvet handlade mycket om skolan. Det var intressant och stämningen var god. Men jag fyllde mer och mer av irritation över bristen på globala utblickar. Jag skulle ju aldrig gå så långt som Mulinari och hennes medförfattare som anklagar svenska feminister för att genom att konstruera könsförtrycket inom kulturella gränser förse rasistiska och patriarkala strukturer i Sverige med en täckmantel, men ett möte som det i Göteborg ger mig större förståelse för den känsla av uteslutning som möjligen ligger till grund för deras

utfall. Internationella kvinnodagen, utan en enda internationell utblick! Det var i alla fall bättre på 70-talet. Den svenska kvinnorrörelsen jobbar i det vardagsliv vi har här, men den står i dialog med feministiska forskare. Dessa står i ständig dialog med nordamerikanska teoretiker, men mycket sällan riktar de blickarna vidare omkring sig. Forskarna i tredje världen, deras strategier och teoretiska ansatser definieras på något märkligt sätt bort. Så långt håller jag med författarna, men istället för att anklaga skulle jag uppmantra svenska feminismen till att utveckla ett globalt perspektiv. Kontakter med den livaktiga kvinnorrörelsen i den så kallade tredje världen skulle kunna ge så mycket inspiration och framtidsstro.

Ann Schlyter

Att suga på ramarna

En enig rödgrön majoritet i kommunstyrelsen röstade i förra veckan igenom de ekonomiska ramarna för kommunen under åren 2004-06. Om Lund inte får inkomstförstärkningar blir reformutrymmet, mildt uttryckt, starkt begränsat under de kommande åren. Hur detta går ihop med reformerna i de rödgrönas 34 punktsprogram återstår att se. En brasklapp lämnades dock in av vänsterpartiet.

De ekonomiska ramarna för Lunds kommun spikades vid kommunstyrelsesammanträdet den 6 mars. Ramarna är precis vad det låter som: de ekonomiska ramarna inom vilka nämnderna får röra sig. Det är kärva bud till nämnderna. Efter uppräknig (jämfört med föregående år) för ökade perso-

nalkostnader och övriga kostnader är det besparingar på 1 eller 2 % som gäller, *förutom* för Barn- och skolnämnderna samt Vård- och omsorgsnämnden. "Nya åtaganden under år 2004 måste helt mötas genom besparingar inom befintlig verksamhet", lyder direktiven. Detta gäller då den löpande driften. Inte ett spår bättre blir det när det gäller investeringar: alla nämnder uppmanas att "ytterst noga pröva samtliga investeringar och att därvid föreslå investeringar som kan utgå respektive senareläggas".

Ändå blir 2004 års budget inte stark. Ett planerat överskott på 2 miljoner på den skattefinansierade verksamheten är att betrakta som fikapengar i sammanhanget. Men

Forts. på sid. 4.

VECKOBLADET Svartbrödersg 3, 223 50 Lund. Tel 046/14 33 09. Utges av V-o UV Lund. Prenumerationsavgiften, (se redaktionsrutan nedan) insättes på postgiro 1 74 59-9. **Ansv. utgivare: Oia Hagring** Tel 046/14 33 09. Manus sändes till ovanstående adress el. e-post till: veckobladet.lund@passagen.se Red. förbehåller sig rätt att korta i insänt material. Tryck: KFS AB, Lund. Adressbyte: sänd e-post, eller använd postens adressändringskort.

Begränsad eftersändning. Vid definitiv adressändring sänds tidningen i retur till Veckobladet.

Norrbottniabanan – en klok investering?

I oktober 2001 enades vänsterpartiet och regeringen om en infrastrukturproposition med fördelning av medel till vägar och järnvägar för planperioden 2004–2015. Av de totalt 364 miljarderna avsattes 101,5 till Banverkets investeringsanslag. Underlag i förhandlingarna var det material trafikverket tagit fram och de önskemål som därutöver framställt av länen. Socialdemokraterna fäste så stor vikt vid att Citytunneln och Hallandsåstunneln fick plats inom investeringsramen att de accepterade en överföring från väganlaget som var tillräcklig för att även vänsterpartiets prioriteringar skulle rymmas. Våra önskemål följde ganska väl de förslag Banverket framställt. Ett nytt jämställdhetsmål, ett anslag på 4,5 miljarder för inköp av lok och vagnar samt en del annat tillkom också i förhandlingarna.

Inget om Norrbottniabanan i förhandlingarna

Fram till och med budgetöverenskommelsen en månad tidigare var även miljöpartiet med i förhandlingarna. Tyvärr hoppade de av och lämnade åt vänsterpartiet att avgöra om regeringen skulle göra upp med oss eller med de borgerliga partierna i riksdagen. Med tanke på hur mycket pengar till vägarna och lite till järnvägarna det då hade blivit ansåg partistyrelsen och riksdagsgruppen det kloka om vi försökte komma överens med dåvarande minister Rosengren. Till historieskrivningen hör också att vare sig miljöpartiet eller någon annan förde fram förslaget på Norrbottniabanan, en ny järnväg längs de 40 nordligaste milerna av kusten.

Efter valet 2002 gjordes en 121-punktsöverenskommelse för det samarbete regeringen vilar på. Det var ganska rörligt efter valet. I de allra flesta av de kommuner och landsting/regioner där majoriteten av väljarna röstat på s, v och mp inleddes snabbt förhandlingar med syfte att göra upp om ett gemensamt styre.

Mp-ministrar?

Samma ordning råder tyvärr inte på riksnivå. Vänsterpartiet la stor kraft på att kritisera miljöpartiet för deras ansträngningar att skaffa ministerposter, samtidigt som det inte framställdes några motsvarande anspråk på v-ministrar. Norrbottniabanan blev en av de 121

punkterna under en natt då socialdemokraterna och miljöpartiet förhandlade själva. Det står att Norrbottniabanan ska byggas och att Banverket ska ta fram ett beslutsunderlag om den.

På frågor från journalister har jag dristat mig att tala om att beslutsunderlaget borde föregå beslutet. Jag har också påtalat att det överordnade för såväl vänsterpartiet som miljöpartiet borde vara att de infrastrukturinvesteringar som kan minska vägtrafiken och dess miljöpåverkan. De önskemål som framställt från norra Sverige rör ofta de anspråk näringslivet framfört för få fram råvarorna till förädling. För LKAB är knappast lastbilstrafik ett alternativ, utan förbättring av järnväg motiveras med att transporterna ska bli bättre och billigare. Jag har också kommenterat sannolikheten för att det går att få fram mer än 101,5 miljarder till järnvägsinvesteringar, vilken jag bedömt som mycket liten.

Högst tveksamma tågoperatörer

Den 10/3 offentliggjordes Banverkets snabbutredning om Norrbottniabanan och dess kostnader. Mellan 17,5 och 19,5 miljarder beräknas investeringen gå på. Förfrågningar har visat att det inte är något större tryck bland tågoperatörerna att få trafikera den tilltänkta banan. Banverkets generaldirektör trodde inte att det skulle gå att få fram tågtrafik utan statsstöd.

Banverkets utredning om Norrbottniabanan skickas nu ut på remiss tillsammans med de förslag som Banverket tidigare lämnat ut för diskussion i regionerna och kommunerna. När trafikverket efter remissbehandlingen förbättrat sina planförslag lämnas de in till departementet i början av augusti. Där vidtar en prövning av de respektive projektens möjlighet att bidra till de trafikpolitiska målen. En bedömning av de ingående projektens samhällsekonomi ska också göras. Därefter följer den förhandling som kommer att föregå regeringens beslut om fastställelse av väg- och järnvägsplanerna 2004–2015. Först då kan det ges besked om när Norrbottniabanan kan bli av och vilket av de tidigare projekten som i så fall skulle ha lägre samhällsekonomisk lönsamhet och föras bort från planeringen.

Karin Svensson Smith

Tommy Jansson, vänsterns EMU-kampanj:

Håll isär EU och EMU!

– Somliga vill använda EMU-kampanjen till att aktualisera frågan om Sveriges EU-medlemskap. Men det är fel. Höstens folkomröstning gäller bara om vi ska in i valutaunionen. Det vore olyckligt om vi skrämde bort personer som är EU-vänner men skeptiska till euron.

Så löd ett centralt budskap från Tommy Jansson, som ingår i vänsterpartiets kampanjledning inför folkomröstningen när han besökte vänsterpartiets medlemsmöte i Lund förra tisdagen.

Nej till EMU, nej till federation

Den gemensamma valutan är ett centralt inslag i den europeiska federation som starka krafter vill göra EU till. Andra inslag är det gemensamma militära försvaret och den tilltänkta presidentposten. I Sverige är tveksamheten stor inför en federal utveckling och det vet Göran Persson. Han har, enligt i uppgift i Svenska Dagbladet, tryckt på i Bryssel om att man ska ligga lågt med det nya fördraget tills den svenska folkomröstningen är genomförd.

En självklar motstrategi för EMU-motståndarna blir då att peka på just kopplingen mellan euro och överstatlighet, framhöll Tommy Jansson.

Han upprepade de kända argumenten om riskerna med en stel valuta- och räntepolitik som inte kan ta hänsyn till konjunkturskillnader mellan olika delar av Europa. Det är argument som framförs även av borgerliga EMU-kritiker liksom i en av statens offentliga utredningar, och som har fått

EMU-vännerna att byta argument. De talar inte längre så mycket om ekonomiska fördelar för Sverige utan kommer med politiska motiv, om solidaritet med övriga Europa och sådant. I sammanhanget underkände Tommy LO:s och socialdemokraternas förslag om buffertfonder, som skulle bli alldeles för små för att utjämna en rejäl lågkonjunktur.

Mobilisering

Man kan alltså vara emoten svensk EMU-anslutning av olika skäl, och det är en orsak till att motståndarna inte satsar på en stor, central kampanjledning utan vill att de ingående medlemsorganisationer i första hand vänder sej till "de egna". För vänsterpartiets del betyder det till exempel de grupper och kategorier där vi har ett förhållandevis starkt stöd i valen: arbetare, kvinnor, unga, invandrare. De senare får ju rösta efter samma regler som i ett kommunalval, och det är viktigt att de mobiliseras eftersom invandrarnas röstande successivt har minskat under lång tid.

Lokalt har kampanjarbetet börjat förberedas och en plan presenterades på mötet. Även där ligger fokus på de utpekade målgrupperna. Enligt planen ska partiet i hög grad driva sin egen kampanj (tillsammans med Ung vänster och högskoleföreningen) och först mot kampanjens slut aktivt samarbeta med andra på nejsidan.

Enligt planen ska EMU-frågan konsekvent sättas in i ett socialistiskt perspektiv. I debatten ifrågasattes emellertid om detta var taktiskt klokt.

VB får anledning att återkomma till ämnet.

Gr

Att suga ... Forts. från sid. 3.

kommunen klarar i varje fall balanskravet. Detta dock till priset av högt avkastningskrav på Lunda-fastigheter.

Mats Olsson (v) agerade likt biskop Brask och fogade en "lapp" (formellt i form av en anteckning) till protokollet. Där hävdar v bl.a. att situationen hotar att bli ohållbar med tanke på det rödgröna 34-punktsprogrammet, och att ramförslaget skall visa sig tämligen realistiskt för flera av nämnderna. Vänstern flaggar för skattehöjning och hänvisar till att Lunds inkomster behöver förstärkas med 70 miljoner. Det motsvarar en skattehöjning med 50 öre.

un

VECKOBLADET

Detta nummer gjordes av Sten Henriksson och Gunnar Sandin (red.). Nästa redaktör Gunnar Sandin, 135899.

Manus sänds per post till Veckobladet, Svartbrödersg 3, 223 50 Lund. Måndag e. 17 till fax 046-123123, tel 046-138213.

Manus mottas gärna i form av Worddokument (.doc), RTF eller ren text på 3,5" diskett. Bifoga helst pappersutskrift. Enklare är att skicka e-post till vlbadet.lund@passagen.se

Telefon till redaktörerna:
Gunnar Sandin 13 58 99
Charlotte Wikander (tj) 13 96 26
Vid utebliven tidning ring
Cecilia Wadenbäck 13 82 13.